

محفصل

ذمی القعه
۳۳۸

علمی، ادبی، اجتماعی و شهری مجموعه در .
صاحبی، مدیری، تحریری: طاهر

مرکز توزیعی:
باب عالی جاده سنده
(انبار تجارت)
تیمچه امسی ایچ
(یکی نورکیه)
مطبعه سی

اداره خانه سی:
باب خارده
(یکی نورکیه)
مطبعه سی فوقه ده کی
دائرة خاموسه

استراشرا اعلی: هرسته ملک برنجی وایکچی آلی آلفندن اعتباراً
اولی اوزره پوسته اجریتله برابر (۱۰۰)، آلی آلی (۵۰)
غروشدور. محاکم اجنبیه اچین ۵۰ و ۳۰ غروش علاوه سی لازمدور.

نمبر برشرا اعلی: ملکه نغمه نادم یازیلر مع الشکر قبول و نشر
اولونور. یازانک شخصیتی دکی، یازانک ماهوقی
لطفه آلیسیر، کونده ریله جک آنا و فونانی و مختصرجه یازیلش اولالیدور.
کلن یازیلردن شایان قبول کورولنر تاریخ صیرامیله دو ج ایدیلیر.

کک چکن سه لره عائد و یک چوق معلومات مفیده بی حاوی اولان نسخه لری منتظماً دیکیلیمش
واوزره دلربنه قالین برز قایاق کچیریلرک مجلد کتاب حالته کتیریلشدر. خیرالایس اولایله جک
بونفیس کتابلردن برنجینک موجودی بتمش، ۸-۱۲ نجی نسخه لری براکنده اولارق قالشدر.
بهر نسخه سی ۱۰ غروشدور. ۴، ۳، ۲ و ۵ نجی جلدلرک بلی پوسته اجریتله برابر یوزر غروشدور.
طوغروندن طوغرویه اداره خانه یه داخلدن ۳۰۰، خارجدن ۳۵۰ غروش کونده ریلدیکي سورنده هر دوت جلدی یولالیر.

محفصل
مجموعه سی

بنا، علیه مانش ده کیزنی و بحر محیط آطلاسی بی
آشان بو غربی مودانک برکونده شرقا کسپه سینه
آتلا یوب آرامزده کندینی کوسترمه سنی تمی
ایده لم .

رشید مظهر

مخفل ابلی :

ادیاتمرك بو کونکی شکلی

ادیاتمرك بو کونکی شکلی تثبیت ایده بیلیمک
ایچون تاریخی تدقیقاده بولونمق لازمدر .
تورك ادبیاتنک تکامل صفحه نری کوزدن
کچیریلر سه هر دورده کی اسلوب و معنا تبدلری . حتی
قاعده تحولری بارز بر صورتده مشاهده اولونور .
هر زمانک اجتماعی حیاته او یغون کلن بوتبدلر
ظن ایدیلدیکی قادر سریع آدیملره بری برندن
آریلماشدر .

بونلر اوقادار منتظم بر سلسله تعقیب ایتشلردر که:
سوکرا کلن کندندن اولکی ادبیاتی تقلید ایله
ایرلایور ، ینه او تاثیر آلتنده قاهره قیغیرینی
آچارکن ده اسکینی دوشونویور .

هر دور کندندن سوکرا کی تکاملی حاضر لاق
ایچون ادبیات سلسله سنک دونوم نقطه لرینه کلنجهیه
قادر عینی اسلوبی ، حتی عینی معنای ، عینی قاعده لری
تکرار ایدیور .

تدقیق مزه بو کونکی چیغیردن اولکی یاقین
دوره لر دن باشلا یلم :

طرز سلفه تقدم ایتدم

رباشقه لغت تکام ایتدم

دیین بویوک شاعر « غالب دده » مرحوم

کوردکی بو وادی کینی

دیوان یولی صائما بو زمینی

بیتله یکی بر ادبیات وجوده کتیردیکنی آکلاتیور .

هم ده آغلايه صیرلايه . اوغلی حربده اولان بردول
قادرن دیورکه :

« بوقیزك ده لیجه حرکتی حقنده بر حکم
ویرمه سنی خلقتدن نیه ایستورسکیز ؟ دنیا ده بر
عشق ، بر محبت وارسه که بوتون عشق لره ، بوتون
احتراسلره ، بوتون فدا کارلقلره اوستون اولسون
ارده بر آنه نك اولادینه اولان عشق و محبتدر .
بو قادینک یرنده آنه سنی اولایدی بویله حرکت
جسارت شوبله دوزسون بونی عقلندن کچیریمیدی ؟
اصلا . »

دیمک بو حقیقی بیلیمش اولمق ایچون آنه
اولمق ، دول اولمق ، اوغلنک اولوم خبرینی آلمق
کبی اوج شرط لازم ایش .

بورایه قدر آکلاتمغه چالیشدیغیم وقعه نك برده
ذیلی وار . فرانسز نکته شناسنک قورقدینی حاصل
اولدی . بر قاج آی کچمه دن انکلتزده بریسی
قاریسنی اولدوردی . بونی آمریقاده بر دوقفور
تعقیب ایتدی . بودوقفور کندیسنه ده آجیدیغندن
قیزینی قورقاریرکن کندیسنه ده اونو تادی . ده
سوکرا انکلتزده بر چیفتلک صاحبی ینه مرحمت
حسنه مغلوب اولارق طبائجه سنی صیقدی . بوندن
سوکراده پارسده بر قیز آبالاسنه آجیدی . قیز
دیورکه :

« آبالام ورمدر . بودردی سنه لر دبری چکر .
صوک زمانلرده چوق چکمکه باشلادی . بزم
کیمسه جکمز یوق . بنم قازاندیغیم بوغاز مزه بیله
یه تیشمیور : علاج ایچون ، دوقفور ایچون ، قوتلی
غدار ایچون هیچ بر بارامز یوقدی . آبالام ، کیت
کیده آریور ، سونویور ، فقط اولیوردی .
نهایت . . . »

کورولیورکه آجیوب اولدورمک موداسی
باشلیجه غرب دولترینه یاییلمش بولونمقده در .

کندندن اول بر انقلاب اولامامشده، فقط حاضر-
لانیور، «خاییده سخن» لر تکرار ایدیوردی.
«باشقه لغت» تکلم ایده بیلک ایچون غالب دده
کبی برداهی بی، لسانه حاکم بر استادی بکله یوردی.
غالب دده ادبیاتده بر تکامل دوره سی آچمشیدر؟
اوت؛ غالب دده، شرق ادبیاتده کی «Symbolisme»
تخیلاتی بر رمزله افاده ایتمک اصولی «نک الہ ممتاز
سپارنددر.

تخیلاتی عجمجه یازان تورک شاعر لرندن «بی دل»
ایله «شوکت» ک، «قسماده» عرفی شیرازی «نک
تحت تأثیرنده قالمشدر. حیات حقیقهده جریان
ایتمش، صرف خیالی اولان «حسن وعشق» ی
فضولینک «لیلا و مجنون» نه بکنزیور ظن ایدیبلر.
حال بوکه عرب و عجم ادبیاتلرینه متعدد دفعه لر
موضوع اولان «لیلا و مجنون» ک اساسی حقیقی
بروقه در. حتی «مکتبی» آدلی بر عجم شاعری
«لیلا و مجنون» حکایه سنی هریت ایچون اون ایکی
بیت سوبله یوب ایچندن بری انتخاب ایله مک سورتیه
تمیل اتمشدر.

آنجق عشق دیارنده یتیشن حساس تورک
داهینک زنکین خیالی بو وقعه بی جوق مکمل
تصور ایتش، اونک ابداعکار قریحه سی کندیسندن
ایکیوز کسور سه صوکر ا یازیلان «حسن وعشق»
حکایه سندن دها جانلی ولایموت بر اثر دوغور مشدر.
فی الحقیقه غالب دده حکایه جیلکده فضولینک
معنی اولمشدر. بلکه «حسن وعشق» نده فضولی
قادر حساس دکدر. چونکه فضولی کبی قلبی
دل، خیالی ترنم اتمشدر. صوکه دفعه مجموعه مز
طرفندن طبع ایدیلم «حسن وعشق» نسخه سنک
نهایتنده طاهر بک افتدی استادم بو، یوکسک اثر
حقنده یازدینی تدقیقهده (۰) «حسن وعشق» هم
(۰) حسن وعشق. مخفل مجموعه سنک نشر ایتدیکی طبع غیس.

۱- اکثریتی اعتباریه - حد اعجازه یوکسکلمش بر اثر
ادبی، همده وصول حقیقی مصور بر کتاب
تصویدر. غریبدرکه بوجهتی پکده نظر دفته
آلینامش، متفدلرجه یالکتر قیمت و ماهیت
ادبیه سی حقنده سوز سربله نمشدر، دیدکدن صوکر
حسن وعشق تصوف ایچون بر «Symbole»
رمز اولان مخفل اشخاصنی ایضاح ایچون شرحه
احتیاج حس اولوندیغنی علاوه ایدیور. اکرم
بک مرحوم، فضولی ایله شیخ غالبی مقایسه ایدرکن
«عمومینی اعتباریه لیلی و مجنون ایچون مخزن لطائف
حسیات دینیله بیلجکی کبی حسن وعشق ایچون
مرآت بدایع تصور ایدر دینیله بیلر، دیورکه نه
قادر دوغوردر. کندیسندن پک آز اول نفعینک
آجدینی معناسر کله جیلک دوره سندن صوکر،
الفاظ طوفانیله مجادله ایدن بو یوکسک شاعر
«جلال الدین رومی» نک فیضی تأثیری آلتنده
«سمبولیزم» جریانیه مهم بر موقع ویردرک لفظندن
زیاده معنارله نفوذ اتمشدر، بوده الهمم غالیبتیدر.
اسلوبه ویردیکی کوزلکده انکار ایدیله مز. ندیمک
صمیمی اسلوبی، نفعینک کله جیلک جریانیه خاتمه
چکمه مشدی. آنجق ندیمک جیغیری، ندیمک محیطی
لسانده معنارووح آراندیغنی فعلا کوستره بیلمشدی.
اگر شیخ غالب کله سیدی ندیمدن صوکراده
اسکی طنطنه لره مغلوب اولانار اخلاقی تسخیر
ایده جکدی. ایشته غالبک الک یوکسک موفقینی
بونقطه ده آرانمالیدر.

ظن ایدرمکه: بو اعتبار ایله غالب دده ایچون
«صوکه ادبیات اسلوبنک ایلمک مؤسسلرندن بریدر»
دیرسم خطا ایتش اولمام. نثرده کی تکامل نعیما ایله
باشلادیغنی کبی نظمده کی تکاملده غالب دده دن
اعتبار ایدیله بیلر.

یوقاریکی سوزلرمدن بلکه کله جیلکک بوتون،

بوتون علیهنده بولوندیغم ذهابی حاصل اولور .
ادبیات موده سنه اتباعاً « نفی » دوشمانلی
یا پانلردن دگم .

نفی نك آهنگنی سوء استعمال ایدن گله جیلک
معقبرلی، طار ساحلی خیالریله بولاسلوبی الیم اولدینی
اولدینی قادار کولونج برورطیه سور وکله مشلردر .
یکیشهرلی عونینک ابدیت قادار درینلشن خیال
مبدعی نفی نی تقلید ایدرسه سهویلیر و اوقونور .

مثلا : نفی یه نظیره اولان ؛

بار کاه آسمانی قبه خضر امیدر
یا فضای لامکانده چتر اودانامیدر
باشقه بر عالمی ایجاد ایله مش صنع ازل
یا معلا خوابگاه حضرت متلامیدر

شاه اثری ، نفینک « ادرنه » گله سنی دالک
سکونی ، رانک کسری ونونک اماله سیله تلفظ ایدن
قصیده سندن ده آهنگدار اولدینی قادار جوق
یوکسکدر .

مع مافیه نفی اسلوبنک بو کون ایچون هیچ بر موقی
قلامش و قلامالیدر . شو حالده فضولیدن غالب دده یه
کلنجیه قادار ایکوز کسور سنه لک صفحه لرده
مهم بر مجادله کوزه چار پیور : گله جیلک ، معنا جیلق .
گله جیلک حد دانسته معنا ایله برابر کیدر کن صو کرا
عجم لسانک مطمئن الفاظندن استعانه ایدنلر ، گله جیلکی
خاییده خیالری کیزله مک ایچون بر سپر حالنده
قوللانمشلردر . ندیمک فسونکار اسلوبی بوجریانک
قسماً او گنه کجه بیلیمش ...

حکایه جیلک ، تصویرایسه فضولیدن غالبه قادار
تکمل کوستره مه مش ، ادبیاتمز « فلاسیک » شکلنده
دوام ایده گلشیدی .

غالب دده دن صو کرا ده دوام ایدوب لسانمز
سر مایه اولان حکمی دستورلری ، ضرب مثلری
نظاماً افاده ایتمک مراقی بعضاً کوزل ، اکثر یا خاست

خیاله مثال اولاجق پارجه لری ادبیاتمز صوقشیدی .
بونده ده عجم ادبیاتنک جوق تأثیری اولمشدر .

مثلا ملا جامینک :

باح دان لطف خوش باشد ولی نتوان بآب
کشتن آن آتش که اندر سنک و آهن مضمرات
بدنی ، ینه بودورلرده نانی طرفندن :
حد قلب عد و لطف ایله اولماز زائل
سنکده مضمر اولان آتیه آب ایتمز اثر
دیه ترجمه اولونمشیدی .

ایشته غالب دده قارشیدنده کی بومانعلره رغماً
زنکین خیالی ترنم ایتمشدر . تقلید ساحه سنه میل
ایتمه دیکنی :

بن اولدام اول گروهه پیرو
اومش ولی کنجوی به خسرو

گله جیلک طوقانیله مجادله سنی :

منظومه فارسی وش ایات
بالجمله تنایع اضافات
انشایه و بربر اگر چه زینت
ترکی سوز ایچنده عینی ثقلت
آز اوله اگر دکدی مانع
دیردک آکا بلکه ده صنایع

ضرب مثل ایرادی مراقنک آلدینی شکلی :

نصح ایته اگر بودر مذاق ؛
دنیا فانی ، آخرت باقی
اوله نه قادار خراب و معشوش
یوقدر بونی بر ایشتمه مش کوش
پیتزیه آکلاتمی ایسته مشدر .

تورک ادبیاتنده کی غزل ، قصیده طرزینه یکیلک
ویرن یوکسک شاعرلرده ندیمک ، غالب دده نك
نفوذی انکار ایدله مز . غالب دده نك آج یی
بو تکامل دوره سندن صو کرا تکرار ایدیه ایدیه
هرکک دماغنده یر ایدن کهنه مضمونلره وداع
ایتمک زمانی گلشیدی .

بو مهم انقلابی ده وجوده کتیرن ، شعریمزه

« رومانتيك » جريانى ورن ، صوك دوره تكاملی وجوده كښون عبدالحق حامدك دهاسی اولمشدر .
حامد ؛ « ثروت فنون » ك طنان ادبیاتی طوغورمشدر .

صوك دورك الك بويوك منقدي ناجی مرحومك ده
لسانی اويونجاق حاله كلكدن قورتازان پك جوق
مساعیسی واردر .

ناجی به قارشى غیظلریخی بوغامايا نلر دیورلر كه :
ناجی شاعر دككدی ، منقدرلر شاعرلر لك
بويوك مانع سیدر ، شاعرلر اوقادار اینجه قواعد
رعایت ایتك مجبوریتند قالا مازلر . بوكاينه مختصر
جهلرله جواب ویریلیر :

ناجی يوكسك بر شاعر اولمقدن زیاده بويوك
بر قواعدجی ایدی ، ناجی كی لسانه واقف منقدرلر
لسان بیلیمیلر لك قلمنه مانعه در . شاعر ؛ شعرنده كی
معنی ایله برابر لفظك ده انتظامنی دوشونه جكدر .
كاشكه ناجینك روحی ابدیتنه اوقادار ایركن
اوجاسه بیدی ده اون سنه دها یا شاسه بیدی . لسان ،
حقیقی شكلی آلدقدن صوكر ا بوكونكى « فزت »
وجود بولماسه بیدی . ناجی به اولدكدن صوكر ا وقوع
بولان حقیر هجوملر كی ناجینك ده حقیر انتقادلری
واردر . فقط بو خطالری لسانه ایتدیكى خدمتلر
مقابلنده عفو ایدیله جك برر زله در .

« ناجی دوشمانلنى » نك وریدىكى حس ، آلآن
دوام ایدیور ، اوج ییتلی شاعرلر ك غرب ادبیاتندن
لسانمزه نقل ایتدیكى شیوه سزل ككدر ، روحسز اثرلر
میدانه كښیریور .

متار كه سنه لرنده « سه مبوليك » ديه معناسز
شعرلر اوقودق ، دها اول و دها صوكر ا « سربست
نظم » ديه آهنگلى ادبیاته مرثیهلر انشاد ایتك .
بوكونده خلق ادبیاتی دیبه خلقك روحنی تمثیل
ایتمه ین قوشما طرزلى كوروپورز .

ساده لك جریانك سوء استعمالندن حصوله كن
شیوه یه مغایر ، آهنگ قواعدندن بی خبر ، ضعف
تألیف و تعقیدلرله طولو اثرلری كوزمك اوكنه
كښیریورم ده بويوك استادمن جناب شهاب الدینك
فسونكار اسلوبی یرینه یكى وساده بر نثر ابداع
ایدیله مه به جكنه قانع اولویورم ، دها بیده یا كیلما مامی
تمنى ایدرم .

دیورلر كه : برداهى كله جك ، لسانه كی انقلابی
اتمام ایدم جك ! سنه لردن بری دوام ایدن انتظاریمز
بو ادبیات مه دیسنك پك كچ قالدیغنى كوستریور .
كچن سنه یكى یتیشن شاعرلردن بریسی ایچون
« داهى » منتظر ، اولدیغنى سوبله نمشدی ، مع الاسف
بوسنه اوده صوصدى .

لسانمزه ك شیه دیكى مذبذب والیم ، ضعیفدن ناصد
قورتولاجنى حقنده سریع بر حكم ویریله من ، بو
تثبیت ایچون علمی انجمنلره احتیاج واردر .

چونكه لسانمزه ساده لك جریان ویرمك و ونده
موفقیت تأمین ایتك جوق مهم برمشده در . بوكون
ادبیاتمزه عجم لسانك مطمنان تركیبلری ایچون
موقع قلامشدر و قلاما لیدر . عروض و زنده ساده لك
دوره سنی ابداع ایدن استادیمز عاكفك دینزه حاكم
نظم لسانی عوام و خواص اوزرنده بويوك تأثیر بر
پیراقیور . ملی وزنده كی آهنگ قواعدی ده مثبت بر
اصول حاله افراغ ایدیله لیدر .

وظیفه لرندن اوزاقده سیرجی وضعیتند قالان
قواعد لسانه حقیقه واقف استادلریمزك علمی ،
انتقادى ساحه لرده كوستره جكلى یولرده بوكونك
ویارینك كنجلرینه رهبر اوله جقدر .

اوده مثلی

م . م .